

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode weekend 24-25 oktober – 12:00 uur d.d. 26 oktober

5.1.2e

Directie Communicatie. Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden of ziek door COVID-19 Patiënten met uitgestelde zorg Zorgpersoneel dat te maken heeft met agressie en intimidatie 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Profvoetbalwereld Schoolbesturen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Vakbonden en beroepsverenigingen

Samenvatting

- In de 'week van de waarheid' spreken media van de 'laatste kans' voordat het land mogelijk verder op slot gaat. Zondag meldden Haagse bronnen dat het Kabinet Nederland dinsdag in een persconferentie gaat waarschuwen voor 'draconische maatregelen' wanneer mensen zich niet aan de regels houden.
- Terwijl alle seinen op rood staan (besmettingen lopen op, ziekenhuisopnames nemen toe, de zorg staat steeds meer onder druk), worden mensen in de media juist geconfronteerd met gedrag waarbij de regels worden overtreden, of de randen worden opgezocht: illegale feestjes, kerkbijeenkomsten met honderden bezoekers, drukte in de winkelstraten.
- Daarbovenop dit weekend verhalen van vernielingen en intimidatie bij een teststraat in Breda. Ook aanhoudende geluiden van een toename van agressie jegens zorgpersoneel. "Na de cadeau's in de eerste golf nu de middelvinger", aldus iemand in het Haga Ziekenhuis in Den Haag. In het buitenland zorgen felle protesten, vernielingen en rellen voor een grimmige sfeer die gericht is tegen de nieuw genomen (lockdown)maatregelen.
- Het type lockdown blijft onderwerp van gesprek in de media. Die herhalen de opvatting van het Red Team en andere experts dat een korte, volledige lockdown nodig is om het virus te bestrijden. Het herhalen van gedeeltelijke lockdowns zou te weinig uithalen. Bovendien zorgt dit voor een 'jojo-effect' waarbij mensen zich steeds aan moeten passen in hun net gevonden routine. Dat is inefficiënt en ondermijnt het draagvlak voor de maatregelen.
- Niet alleen verhalen van ziekenhuispersoneel dat onder druk staat; ook uit andere sectoren verschijnen meer signalen in de media dat 'het piept en kraakt'. Hoog verzuim onder personeel door ziekte en quarantaine zet de huisartsenzorg, thuiszorg en ouderenzorg onder druk. De roep op snelsten in de zorgsector neemt toe.
- Dat geluid is ook in de onderwijswereld te horen. Steeds meer basisscholen geven aan uitgevallende leraren niet altijd te kunnen vervangen. De PO-Raad hoopt dat ook leraren voorrang krijgen wanneer snelsten voorhanden zijn.
- Diederik Gommers is blij met de afspraken die vrijdag zijn gemaakt tussen het kabinet en verschillende spelers in de zorg. "Er moet samengewerkt worden! Dat is niet vrijblijvend. Ik denk wel dat hier een positief signaal van uitgaat."
- Tot slot loopt de discussie in de voetbalwereld op nu steeds meer profclubs te maken hebben met besmettingen. Onderwerp van gesprek is of de 'voetbalbubbel' werkt. Van een echte bubbel als in de Amerikaanse NBA zou helemaal geen sprake zijn. Spelers geven aan dat er veel onrust is. PSV-trainer Roger Schmidt zegt dat de situatie niet onder controle is en maakt zich zorgen om de gezondheid van zijn spelers en hun familie. "Het is dansen op een scheermes."

Karakterisering

- Media spreken van een 'week van de waarheid' (of iets in die trant) met als mogelijke uitkomst een complete lockdown.
- In artikelen worden vergelijkingen gemaakt met het effect van recente (tijdelijke) lockdowns in het buitenland.
- Verskillende reportages uit het buitenland laat het groeiend verzet zien tegen nieuwe maatregelen: felle protesten en acties in Italië, Groot-Brittannië, Polen, Spanje en Duitsland.
- Media blikken vooruit op de 300.00^e besmetting die maandag of dinsdag bereikt gaat worden.
- Media verwachten dat dinsdag bij de hoofdelijke stemming over de coronawet een meerderheid van de Eerste Kamer voor zal stemmen: naast de coalitiepartijen ook PvdA, GroenLinks, SGP en 50PLUS.
- De besmettingen in het profvoetbal krijgen meer en meer aandacht. NOS stelt de vraag of de 'voetbalbubbel' wel bestaat. Trouw vraagt zich af hoe lang het profvoetbal überhaupt nog kan doorgaan.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het RIVM meldt zondag 10.211 positieve coronatests. Niet al deze patiënten zijn ook het afgelopen etmaal geregistreerd. Door een storing in de computersystemen van de GGD's waren de cijfers van zaterdag (8.669 nieuwe besmettingen) incompleet. De ontbrekende data zijn verwerkt in de cijfers van zondag.
- Ziekenhuizen behandelden op zondag 2.147 coronapatiënten. Van hen liggen 1.657 op een verpleegafdeling (het hoogste aantal sinds 10 april). 490 coronapatiënten liggen op een IC. Er zijn nog circa 150 bedden op IC's beschikbaar.

Identiteiten

- Twee nieuwe coronabesmettingen bij AZ. In totaal zijn 15 spelers geïnfecteerd geweest met het virus. 6 spelers van voetbalclub PSV zijn besmet. Er is bijna geen club meer die niet met het virus te maken heeft gehad, stelt NOS.

Scenario's

- De Amerikaanse immunoloog Anthony Fauci verwacht dat uiterlijk begin december duidelijk wordt of een van de coronavaccins die nu getest worden veilig en effectief is. Hij denkt dat wijdverbreide toepassing van het vaccin pas halverwege volgend jaar mogelijk is, zegt hij tegen de BBC.

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Via de social mediakanalen van VWS vraagt men waarom er wel publiek in de Efteling mag en niet in een stadion.
- Via de social mediakanalen van VWS vraagt men of kinderen tot en met groep 8 ook getest moet worden, of pas als ze ernstig ziek zijn?
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge worden vragen gesteld over de CoronaMelder. Wat is het nut van de app als mensen die besmet zijn moeten thuis zouden moeten blijven? Er worden vraagtekens geplaatst bij het nut van de app bij een melding over een contact van 8 dagen geleden. En hoe kan iemand een positieve melding krijgen terwijl hij/zij het huis niet uit is geweest die dag?
- NOS vraagt zich af of er wel sprake is van een voetbalbubbel. En zo ja: werkt die wel goed nu het aantal besmettingen in de voetbalwereld oploopt.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Bij de coronateststraat in Breda zijn meerdere vernielingen aangericht. Zo zijn er borden vernield en beklad. Medewerkers zijn uitgescholden "door lieden die corona een sprookje vinden", aldus burgemeester Paul Depla.
- De animo voor een grootschalig onderzoek in Limburg naar antistoffen tegen corona in het bloed is groot. Christian Hoebe, die vanuit GGD Zuid-Limburg en de Universiteit van Maastricht het onderzoek leidt, begrijpt dat wel. Limburg was tijdens de eerste golf een van de zwaarst getroffen provincies, maar destijds werd er nog niet veel getest. Mensen die klachten hebben gehad, komen nu te weten of zij het virus hebben gehad.
- De Mieraskerk in Krimpen aan den IJssel ontving zondag tweehonderd bezoekers, ondanks het klemmende verzoek van burgemeester Martijn Vroom. Ook de Sealtheïelkerk in Leerdam liet meer dan 30 mensen toe: zo'n 230 mensen woonden de dienst bij. Een woordvoerder van de kerk zegt: "Wij vinden de kerkdiensten een wezenlijk onderdeel van het bijlijden van ons geloof. Daarom hebben wij ervoor gekozen om binnen de wet- en regelgeving meer mensen toe te laten."
- Boekhandels AKO en Bruna gaan vanaf woensdag het blad Gezond Verstand, dat complottheorieën verspreidt, verkopen. Dit is een initiatief van oud NRC-correspondent Karel van Wolferen en zakenman Jan van Aken.
- Maurice de Hond is zondag een online campagne gestart met als doel het voorkomen van een (tijdelijke) lockdown.
- Schoolbesturen van alle middelbare scholen in de Bollenstreek hebben met elkaar afgesproken dat de leerlingen vanaf maandag verplicht een mondkapje moeten dragen.
- Het Bravis Ziekenhuis in Bergen op Zoom en Roosendaal zet babyfoons in op de longafdeling om snel te communiceren met coronapatiënten. "Het bespaart veel tijd en middelen", zegt manager Ouke Hoedemaker.

Testen en bron- en contactonderzoek

- Sonja Kloppenburg van GGD GHOR zegt dat het de goede kant opgaat wat betreft testen. "We zitten nu op 56 uur tussen een testafpraak maken en de uitslag." Voor 'prio'- mensen in de zorg bijvoorbeeld – is dat 28 uur.
- De GGD Limburg Noord gaat het bron- en contactonderzoek-team bijna verdubbelen, vanwege het toenemende aantal besmettingen. Volgens teamleider infectieziektebestrijding Jaap Wijnands van GGD Limburg Noord is de uitbreiding noodzakelijk. "Daarbij hopen we met het uitbreiden van de capaciteit als GGD op termijn weer zelf het hele bron- en contactonderzoek te kunnen doen."
- Een deel van de ontwikkelaars die eerder de CoronaMelder maakten, werkt in opdracht van VWS nu aan een app die GGD's gaat ondersteunen bij het traditionele bron- en contactonderzoek. In de app maakt de GGD-medewerker een lijst met contacten aan, die de patiënt kan aanvullen met telefoonnummers.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

- NOS spreekt met drie proefpersonen die meedoen met onderzoek naar het Oxford-vaccin van AstraZeneca, het vaccin van het Duitse Curevac en het vaccin van Janssen Vaccines uit Leiden. De bijwerkingen vallen tot dusver mee, zeggen de proefpersonen. "De enige bijwerking waar ik last van heb gehad, is lichte hoofdpijn. Die hoofdpijn kreeg ik elke keer de dag na het vaccin. Ook had ik een gezwollen kliertje in mijn nek, maar dat krijg ik altijd als ik griepig ben", zegt een proefpersoon. Een andere zegt: "Na de eerste prik in de bovenarm ben ik naar huis gefietst en had ik geen bijwerkingen. Je voelt dat een naald in je arm is gegaan, maar in mijn geval was dat alles." Ongeveer een maand geleden kreeg hij een tweede dosis. "Ik heb me steeds prima gevoeld."

Zorgsector onder druk

- AD schrijft dat de tweede coronagolf het Rotterdamse Maasstad Ziekenhuis 'overspoelt'. Personeel legt uit dat het ditmaal vooral op de SEH druk is -in de eerste golf bleven mensen sneller weg. Nu is dat anders en blijft het ook met de reguliere spoedzorg druk. "Die dubbele drukte maakt de tweede gold een stuk zwaarder", aldus verpleegkundige Claudia Prein. Verpleegkundigen en artsen vrezden de komende dagen: "we zitten op het randje".
- In Volkskrant een reportage over het Haga Ziekenhuis in Den Haag. Er wordt een beeld geschetst van grote drukte door een toenemend aantal Covidpatiënten -zowel voor de reguliere zorg, de spoedzorg en het personeel. Besmettingen

onder het personeel in combinatie met toenemende agressie van bezoekers zetten het personeel nog verder onder druk. Calamiteitenmanager Artze Prins: "De eerste golf was een uitslaande brand. Heftig, maar goed te bestrijden. Deze golf is een veebrand, die blijft maar branden en je weet nooit waar het oplaait. Dat is veel gevaarlijker."

- Trouw brengt de grote druk onder huisartsen en thuis- en ouderenzorg in beeld. In bijna 60% van de huisartsenpraktijken vielen de afgelopen week huisartsen en praktijkmedewerkers uit door ziekte of quarantaine. "In veruit de meeste gevallen konden collega's de uitval vooralsnog opvangen", zegt de LHV, maar meer dan 20% van de getroffen praktijken bood noodgedwongen minder patiëntenzorg." LHV hoopt op sneltests.
- "Het water staat ons aan de lippen", zegt ook Annemarie van Daalwijk van Brabant Zorg, dat ouderenzorg en thuiszorg aanbiedt. "Nu kunnen we het nog aan, maar het ziekteverzuim onder ons personeel loopt op." Precieze aantallen heeft ze niet. "Uit de nieuwste cijfers van de Verzorging, Verpleging en Thuiszorginstellingen bleek vorige week dat 8,4% alle medewerkers thuis zit. Nu ligt dat percentage waarschijnlijk alweer iets hoger."
- ConForte-bestuurder Guy Buck waarschuwt dat het "niet de goede kant" opgaat wat betreft besmettingen in verpleeghuizen. Van de 5.500 ConForte-bewoners verdeelt over meer dan honderd verpleeghuizen zijn er momenteel 275 besmet. In de tweede golf zijn vijftig bewoners overleden. Het grootste probleem is de doorstroom van ziekenhuispatiënten. "Zij moeten het ziekenhuis uit, maar er is nog geen ander bed voor hen beschikbaar in bijvoorbeeld een verpleeghuis." Ook speelt ziekteverzuim onder medewerkers een belangrijke rol. "We zitten nu op tien of elf procent verzuim. Normaliter lag dat op zeven of acht." Door het gebruik van sneltesten hoopt de koepel tijd te winnen.
- Het Haags Medisch Centrum (HMC) kampt met een groot tekort aan IC-capaciteit door de olopemde besmettingen. Op vrijdagavond moesten ambulances rondjes rijden op zoek naar beschikbare bedden voor patiënten die moesten worden overgeplaatst. "We hebben toen uiteindelijk vier patiënten kunnen overplaatsen naar andere ziekenhuizen, maar we zijn echt door het oog van de naald gekropen", zegt Ingrid Wolf, voorzitter van de RvB. De werkdruk in het ziekenhuis is enorm toegenomen. Eerder dit jaar had het ziekenhuis nog ondersteuning van militaire verpleegkundigen, maar die helpen nu in het UMC Utrecht. Volgens Wolf is de kritiek vanuit de landelijke politiek op de gemeentebesturen over de aanpak van de besmettingen onterecht. "We hebben een hele betrokken burgemeester. Het gemeentebestuur beschikt ook niet over de instrumenten die wij nu nodig hebben zoals meer personeel. Dat ligt eerder bij de landelijke politiek."

Besmettingen in het profvoetbal

- In de sportkaternen en sportprogramma's aandacht voor voetbal in tijden van corona en het aantal olopemde besmettingen. Vooral focus op de 'bubbel' en de vraag of die voldoende werkt. Binnen de KNVB heerst de mening dat ondanks de toename van het aantal besmettingen bij clubs, de situatie 'onder controle' is. "Van tevoren hebben we ook altijd gezegd: er gaan besmettingen plaatsvinden. Als die plaatsvinden, laten we die dan ook zo veel mogelijk beperken door de maatregelen goed na te leven en daardoor besmettingen te voorkomen", zegt manager medische zaken Edwin Goedhart.
- "Als voetballiefhebber willen we dat het doorgaat", verwoordt oud-voetbalster Leonne Stentler de gemeenschappelijke gedachte aan tafel bij Studio Voetbal. Maar de gezondheid van betrokkenen moet dan volgens haar wel gewaarborgd worden. "Ik zou pleiten voor een echte sportieve bubbel." Die sportieve bubbel, een afgesloten en veilige omgeving voor de sporters, is er nu niet, aldus NOS.
- De bubbel die werd ingevoerd in bijvoorbeeld de Amerikaanse NBA -waarbij iedereen is afgesloten van de buitenwereld, wekenlang - is niet van toepassing in het Nederlandse voetbal zegt Goedhart. "Over die bubbel wordt veel gezegd, maar die bubbels zijn vooral goed te hanteren als je met een kleine club bij elkaar bent. En ook bij elkaar blijft."
- Aanvoerder Jordens Peters van Willem II vindt de bubbel geen bubbel. "Die bubbel. Het klinkt fancyer dan het in werkelijkheid is. Bij ons wordt echt benadrukt sociale contacten te beperken, drukke plekken te vermijden en bewegingen te verkleinen."
- PSV-spits Eran Zahavi zegt dat er veel onrust is onder spelers. "Elke keer als er is getest, zijn we bezorgd over de uitslag. De trainer kan pas een opstelling maken als de uitslagen er zijn."
- PSV-trainer Roger Schmidt zegt dat de situatie niet onder controle is. Hij maakt zich zorgen om de gezondheid van zijn spelers en hun familie. "Het is dansen op een scheermes", zegt hij. Het voetbal stilleggen noemt hij een 'moeilijke beslissing'. "Voetbal geeft de fans wat afleiding [...]."
- Chef-voetbal bij de NOS Arno Vermeulen: "vooral het vriendschappelijke duel met de Spanjaarden is van belang, omdat daar punten zijn te verdienen voor de FIFA-ranglijst. Je mag tegen Spanje niks laten lopen. Dat zou betekenen dat je in een veel zwaardere poule kan komen bij de WK-kwalificatie" Maar voetballen in coronatijd is volgens hem sowieso geen pretje. Iedereen snakt naar duidelijkheid. Over de al dan niet betrouwbare testen, over de fysieke en mentale impact die het virus op een topsporter heeft. Vermeulen: "Er ontstaat een druk op spelers die heel ongezond is."

Agressie jegens zorgpersoneel

- In Volkskrant dit weekend een reportage over het Haga Ziekenhuis in Den Haag. Het stuk is illustratief voor de verhalen die al langer te horen zijn uit meer ziekenhuizen: toenemende agressie jegens zorgpersoneel. "Na de cadeau nu de middelvinger", vat het beeld treffend samen. Enkele passages van ziekenhuispersoneel:
- "Het was buitenproportioneel dit weekend. Ik was een verpleegkundige uren kwijt, omdat ze constant werd gebeld door familie die maar bleef schelden.' De bezoekerregeling, maximaal één bezoeker per patiënt, leidt tot woede bij

familieleden. Ze komen één voor één het ziekenhuis binnen, maar staan vervolgens met z'n vijven aan het bed en weigeren te vertrekken."

- "Mensen zijn slinks hoor. Na het bezoek sluiten ze zich op in de badkamer. Verpleegkundigen die hen proberen weg te sturen worden geïntimideerd, bedreigd zelfs, krijgen 'ik weet wie je bent' naar hun hoofd geslingerd. Op maandag moet tot twee keer toe de politie het ziekenhuis in om een familie, tien tot vijftien man sterk, eruit te zetten. Zij wilden naast het sterfbed van een patiënt een familieruzie oplossen."

Welke geruchten worden genoemd?

- Illegale feesten als dat in Hilversum van zaterdag op zondag met meer dan 300 bezoekers, zijn niet uniek. Wekelijks vinden vergelijkbare raves plaats rondom Amsterdam. "Bijna elke week wordt er wel een feest georganiseerd. Dit gebeurt de hele zomer al", zegt een anonieme bezoeker tegen de NOS.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokkenen?

- Op diverse plekken heeft de politie dit weekend een einde gemaakt aan illegale feestjes. Zo kwamen in Hilversum in de nacht van zaterdag op zondag ruim driehonderd bezoekers feesten op een bouwterrein nabij Anna's Hoeve. Ook in Hengelo en Amsterdam negeerden jongeren de coronaregels en hielden ze kleinschaligere feestjes.
- Honderden mensen hebben zaterdag aan het eind van de middag gedemonstreerd op het Malieveld in Den Haag tegen de tijdelijke coronaspoedwet. De organisatie riep de betogers op onderling afstand te houden. Daar werd door sommige mensen gehoor aan gegeven. Mondkapjes waren niet te zien.
- AD ondervraagt mensen op de markt in Leiden en kopt 'ik houd afstand, maar zij denkt daar niet aan'. Volgens de krant draagt de een wel een mondkapje en houdt afstand, maar de ander niet. Toch spreekt AD van een 'kentering' in de samenleving; steeds meer mensen raken ervan doordrongen dat het nodig is om de regels te volgen.

Vragen getroffen om aanvullende gedragsadviezen? Welke?

- Via de social mediakanalen van minister De Jonge vraagt men om strengere maatregelen.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- NBBU en SoloPartners vragen minister Van Ark in te grijpen voordat de aanvraagtermijn van de coronabonus op 29 oktober verstreken is. Sommige zorginstellingen weigeren de zorgbonus aan te vragen voor flexibel personeel, omdat ze dat te bewerkelijk vinden. Het lijkt een gecoördineerde actie, want verschillende instellingen hebben dezelfde brief met verwijzing naar VWS onder de neus geduwd bij flexkrachten. De Nederlandse GGZ geeft zijn leden zelfs uitdrukkelijk het advies om de beloofde € 1.000 niet voor uitzendpersoneel en zzp'ers aan te vragen. Volgens FD doet minister Van Ark nogmaals een beroep op zorgaanbieders om uitzendkrachten mee te nemen, indien ze in aanmerking komen.
- Vijf beroepsverenigingen (FNV Zorg en Welzijn, NU'91, CNV Zorg en Welzijn, FBZ vakbond voor zorgprofessionals en V&VN) en de Patiëntenfederatie vragen in een open brief aan de NVZ en NFU, koepels van ziekenhuizen, om een duidelijke richtlijn voor beschermende middelen in ziekenhuizen. In sommige ziekenhuizen test 40% van de medewerkers positief en dagelijks sluiten daardoor ziekenhuisafdelingen. "Het uitblijven van een heldere norm [...] is onbegrijpelijk gezien de uitval van medewerkers", wordt er geschreven. Volgens VWS zijn er genoeg beschermende middelen, dus "ziekenhuisbestuurders, waar wachten jullie op?", luidt het.
- Filosoof Marli Huijter en hoogleraar ouderengeneeskunde Rudi Westendorp pleiten voor een nationaal en breed gedragen Corona-akkoord dat Nederland richting geeft in deze moeilijke tijd, aldus AD. Huijter en Westendorp denken dat de tweede golf meer schade veroorzaakt dan het doel – de gezondheid van veelal oude en zieke mensen beschermen – rechtvaardigt. Een Corona-akkoord kan volgens hen antwoord geven op vragen als: hoever gaan we als samenleving om coronapatiënten te redden, hoe moeten we de maatschappij de komende jaren vormgeven en hoe geven we jongeren in elk geval een deel van hun leven terug?
- FNV eist een onafhankelijk onderzoek naar het aantal besmettingen onder personeel op Schiphol. De bond zegt dat de luchthaven liegt over het totaal aantal van 30 besmette beveiligers op een personeelsbestand van 5.000, want een peiling onder FNV-leden laat zien dat het een veelvoud moet zijn. FNV staat erop dat Schiphol haar medewerkers beter beschermt tegen het virus.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge vraagt men aandacht voor gezonder leven als bestrijding van corona.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Via de social mediakanalen van minister De Jonge komen klachten binnen van mensen die niet gebeld worden door de GGD, terwijl ze in de buurt zijn geweest van iemand die corona bleek te hebben.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge spreekt men zich uit tegen de agressie tegenover zorgverleners. Politici worden ook aangesproken, want het gedrag moet strenger aangepakt worden. Men vindt dat zorgverleners respect, dankbaarheid en een hoger salaris verdienen.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge wil men de zorgbonus voor iedereen. De uitkering zou te lang duren.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge en VWS worden zorgen geuit voor het grote aantal besmettingen (op scholen). Sommigen pleiten voor een sluiting van de scholen.

- Hoogleraar en aankomend voorzitter van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, Marcel Levi heeft er veel vertrouwen in dat er 'midden-december' een goedgekeurd coronavaccin is. Dat zei hij in Buitenhof. De resultaten van het testtraject tot nu toe zijn volgens hem goed. "Ik denk dat we te voorzichtig zijn met het goedkeuren van het vaccin. Het is goed dat autoriteiten pietluttig zijn bij de goedkeuring, maar de wereld staat in brand. Het enige middel om het coronavirus tegen te gaan is nu een lockdown, en dat brengt heel veel schade toe. Ik denk dat we ietsje meer risico moeten nemen. Op basis van wat we nu weten zou ik tot invoering overgaan."

Spreiding van coronazorg

- Diederik Gommers is blij met de afspraken die vrijdag zijn gemaakt tussen het kabinet en verschillende spelers in de zorg. "Er moet samengewerkt worden! Dat is niet vrijblijvend", zegt hij in AD. "Ik denk wel dat hier een positief signaal van uitgaat. Veel ziekenhuisbestuurders opereren autonoom en ziekenhuizen vonden het in stand houden van de reguliere zorg nog belangrijker dan Covid-zorg", aldus Gommers in de krant. En dat moest veranderen. "Alle partijen die betrokken zijn bij de patiëntenstroom hebben de plicht om Covid-zorg goed te regelen."

Trends in vertrouwen in de maatregelen –(korte) lockdown of niet?

- Een kleine meerderheid van de Nederlanders vindt dat het land snel een paar weken in een volledige lockdown moet gaan, blijkt uit een onderzoek van Hart van Nederland. 31% wacht liever nog een aantal dagen af om de effecten van eerdere maatregelen te zien. 12% van de respondenten wil de maatregelen juist afschalen. Deelnemers zijn ook gevraagd of het kabinet te lang heeft gewacht met de huidige maatregelen om de opmars van het coronavirus te bestrijden. 73% is het met die stelling eens. 22% steunt het kabinet.
- Emeritus-hoogleraar virologie en virusziekten aan de Universiteit Utrecht Peter Rottier verwacht niet dat de maatregelen voldoende zijn om het aantal besmettingen genoeg te laten dalen en het virus onder controle te krijgen. "Als straks een afname in het aantal besmettingen blijkt, zal dat er in onze maatschappij al heel snel weer toe leiden dat mensen onvoorzichtiger worden. Twee, drie weken later veert het virus dan weer terug en moet je opnieuw ingrijpen. Zo kan je bezig blijven." Volgens hem hebben we de afgelopen tijd te veel gehoopt op het gezond verstand van de bevolking. "Daar hebben we telkens onze neus aan gestoten. Als er een spaarzaam zonnetje door de wolken komt zeggen we 'het gaat wel weer goed'. Zo kom je nooit in een situatie dat de ziekenhuizen verlichting krijgen en je weer goed bron- en contactonderzoek kunt doen."
- Voordat we reppen over een volledige lockdown, moeten we eerst het effect van de laatste maatregelen afwachten, vindt viroloog Bert Niesters van het UMC Groningen. "Als het aantal besmettingen komende week niet afneemt, dan moet de overheid op advies van het OMT andere maatregelen nemen. Gaat het wel goed, dan kan de regering de maatregelen in stand houden of zelfs versoepelen." Niesters meent ook dat we moeten uitkijken dat er niet allerlei groepen komen die 'iets vinden'. "De eerlijke weg is via het OMT die adviseert en de overheid die beslist. Het Red Team zoekt een klankbord, maar dan moet het maar in dienst komen van de overheid. Die wordt erop afgerekend, niet zij."
- Volgens oud-GGD-arts Jos van de Sande is vier weken strenge lockdown de enige manier om het virus opnieuw de kop in te drukken. Daarna ontstaan er veel meer mogelijkheden voor de mensen, denkt hij. "Dat we op 1 juli de regels gelijktijdig weer hebben laten vieren, dat was al niet slim", zegt hij. "Vervolgens zijn we in de vakantieperiode veel te los geweest. Vóór die periode vond ik het hele beleid juist heel goed en weloverwogen."

Besmettingen in het onderwijs

- Uit een peiling van het NOS Jeugdjournaal onder ruim 500 basisscholen blijkt dat het, door juffen en meesters die wachten op een testuitslag, klassen die naar huis gestuurd worden en een steeds hogere werkdruk, steeds lastiger wordt voor basisscholen om hun lessen op orde te houden. Bijna 80% geeft aan dat er geen of niet altijd vervanging is bij uitval door klachten of besmetting. Een meerderheid van de scholen verwacht na de herfstvakantie meer problemen te verwachten door uitval. Ze verwachten dat er meer leraren besmet zullen raken en er vaker klassen naar huis gestuurd moeten worden. Ook geeft een deel aan bang te zijn voor burn-outklachten bij collega's, nu de werkdruk stijgt door het vele opvangen van andere klassen. De PO-Raad herkent de problemen: "Wij horen van onze leden dat het best een uitdaging is. Het lerarentekort was al een probleem en nu komt daar ook nog het coronavirus bij." De PO-Raad hoopt dat ook leraren voorrang krijgen wanneer snelsten voorhanden zijn. De scholen zijn tegen een scholensluiting.
- OMT-lid en kinderarts Károly Illy vindt het sluiten van de scholen geen optie. "Het RIVM heeft vastgesteld dat 10 procent van het aantal clusters terug te voeren is op kinderopvang en het onderwijs. Dus bij zowel kinderen als docenten", zegt hij bij Nieuwsuur. Illy zegt nadrukkelijk: "Slechts 10 procent. In Nederland zitten of werken bijna drie miljoen mensen op scholen en kinderdagverblijven, dus ik vind het wel meevallen."
- Ginny Mooy van het RedTeam: "Op dit moment kunnen we geen veilig onderwijs geven. Anderhalve meter is niet verplicht op middelbare scholen en al helemaal niet op basisscholen." Het RedTeam zij eerder: "Scholen moeten twee weken dicht en alleen supermarkten en apotheken mogen openblijven. Als we dit nu doen kunnen we over een paar weken ons leven weer oppakken."
- Bezorgde ouders en leerkrachten slepen de Staat voor de rechter. In een kort geding willen ze afdwingen dat het onderwijs, zowel basis- als voortgezet, veiliger wordt. "We moeten onze kinderen, docenten en onszelf beter beschermen tegen het coronavirus, dat nu vooral op scholen rondwaart", zeggen Containment NU, Scholenmeldpunt.nl en andere belangenclubs, verenigd in de Stichting Protect Everybody.